

Universul Literar

PREȚUL ABONAMENTULUI în țară: pe un an 60 lei. În străinătate pe un an 120

MILOGUL

Vezi explicația în pag. 7-a.

Pagini din trecut

Poetul George Crețeanu

Iau din trecutul nostru un frumos și nobil model, pentru a-l infățișa și tinerimei de astăzi. Nu mă îndoiesc, că ea mă va înțelege pentru ce o fac aceasta. Și o asigur că, în expunerea faptelor trecute deja în domeniul Istoriei, în tot ce am zis aici, despre George Crețeanu și epoca lui, nu am exagerat nimic. Ba din contra, am trecut repede peste multe lucruri, cari sub pana altuia, ar fi luat o formă siperbolică.

Viața lui George Crețeanu cuprinde epoca limitată între anii 1829—1887, cuprinde adică o vreme în care în țara noastră tocmai era mare nevoie de bărbați cari să aibă într'înșii acea chemare firească, acea flacără divină, acea putere prevăzătoare și alcătuitoare despre care poetul Depărățeanu zicea că:

E focul, ce când vine din cer, se cheamă soare.

Și geniu, când se naltă la cer dela pământ.

Crețeanu, după certarea la colegiul Sft. Sava, din orașul său natal, adică din București, pleacă în Paris. Aici, pe când studia literatură și Dreptul, fondă, împreună cu alți tineri, foaia *Junimea Română*, în care se propaga unirea tuturor Românilor din vechea Dacie. Din această lucrare n'a putut apare decât numai trei numere.

Era, în acea vreme, după afirmațiunea d-lui Al. Odobescu, agentul cel mai viu, cel mai activ, cel mai întreprinzător al societății ce formase. Era sufletul acelei prime *Junimi Române*, care, la Paris, între anii 1853 și 1855, se aduna, pe săptămână, la fiecare din membrii acelei societăți, spre a discuta chestiuni de știință, îndreptate totdeauna către țară.

„Acea societate juvenilă — spune mult regretatul C. Băneanu, într'o cuvântare la Atena — s'a încumencat chiar a publica, fără de concursul celor mai în vârstă, o foaie periodică românească (*Junimea Română*) în care noi toți, băieți, am scris, după cum ne-a tăiat capul, cu unica țintă de a deslepta și îmbărbăta pe toți compatrioții noștri. Noi ne pusesem în gând să întărim pe viitor cu proptelele și cu chezușile științei, acel pod măreț pe care, numai prin instinct și cu un nobil orănt, bătrânii noștri întinseseră la 1848”.

Inspirațiunile înalte, idealele cele mari și folositoare apar în junete, în dimineața vieții, atunci când preocupățiunile vulgare ale existenței nu au impus încă tăcere aspirațiilor sublime ale inimei. Atunci un ideal de frumos și de adevăr, o țintă înaltă apare înaintea fiecăruia. Și e glorios, demn și viril acela care nu o părăseș-

te niciodată. Crețeanu a ținut să adevereze aceasta.

Crețeanu, după mărturisirea lui Odobescu, înainte chiar de 1848, prin caracterul său totdeauna plăcut și afectuos, prin inchipuirea sa vie și aprinsă, ajutată de o pană sprintenă în logănarea versurilor românești, ajunsese a fi unul din corifeii pleiadel de juni poeți ce gravitau, pe atunci, în jurul lui Eliade, lui Grigore Alexandrescu și altor bărbați de literă.

De aceea nu trebuie să mire de loc faptul că, în 1848, Crețeanu găsește în sufletul său atâta foc și în mintea sa atâta talent încât, când își dă adio la Carpați, scoate acele accente duioase cari au fost menite să vibreze de atunci și până astăzi, între Dunăre și Carpați cu aceeași putere de înduioșare :

*Steaua nopții de lumină,
Era luna lui Brumar,
Treceam culmea Carpaților,
Vărsând lacrimi cu amar.*

*S'auzea triste cavale,
Printre văile adânci,
Prahova șoptea în vale,
Vulturii șipau prin stânci.*

*Toate aflau o simpatie :
Echo cântul repeta,
Vulturul avea suflare,
Luna râul săruta.*

*Numai eu mergeam departe
De părinți și de-ai mei frați
Și cu lacrimi înfocate
Dau adio la Carpați.*

Forma acestei poezii ne arată că Crețeanu avea limbă curată și măiestrie în exprimarea ideilor ; iar fondul ei ne dovedește că inspirațiunea poetului nu era silfă și că era în perfectă armonie cu circumstanțele cari îi dădeau naștere.

Din prea-marea durere ce o simțea poetul la despărțire, din cămă că în patrie rămăneau simpatia și toate bunurile ce gustase, reese patriotismul lui Crețeanu ; iar din cuprinsul poeziei următoare putem constata, până la evidența cea mai netăgăduibilă, că poetul a fost constant în simțire și că, prin urmare avea mare tărie în caracterul patriotic :

*Bătăcesc în cetă străine,
De căminu-mi depărtat ;
Imi trec viața în suspine,
Pâinea'n lacrimi mi-au udat :
Fie pâinea cât de rea
Tot mai bine 'n țara mea.*

*Ah, în țara mea frumoasă
Am lăsat tată iubit,
Am lăsat maică duioasă
Ce de plânsuri a albit.
Fie pâinea cât de rea
Tot mai bine 'n țara mea !*

*Vezi o culme muntenească
Și-o căsuță dedesubt ?
Este vatra părintească
Unde laptele am supt.*

*Fie pâinea cât de rea
Tot mai bine 'n țara mea !*

*În dumbrava verde, deasă,
O fecioară vezi trecând ?
Este-a inimei mireasă,
Ce mă chiamă suspinând.
Fie pâinea cât de rea
Tot mai bine 'n țara mea !*

*La străini am stat la masă
Și cu ei m'am ospătat,
Dar gândind la mine-acasă
Lacrimi râuri am vărsat.
Fie pâinea cât de rea
Tot mai bine 'n țara mea !*

*Cine țara își iubește
Ar da lumea pentru ea.
Oh, atunci inima-mă crește
Când gândesc a o vedea !
Fie pâinea cât de rea
Tot mai bine 'n țara mea !*

*Fericiți câți sunt aproape
De căminul părintesc,
De-ai mari rog să mă 'ngroape
În pământul românesc.
Fie pâinea cât de rea
Tot mai bine 'n țara mea !*

Poetul darre consecvent. Nu uită, ajuns în hotarele străinătății, simpatia și bunurile din patrie pe care la despărțire le regreta atât. Și aceasta o manifestă prin aceste vibrațiuni dureroase, cari cuprind atâta foc și dor, încât ele nu mai pot fi numai strigătul unui fir doritor de a se întoarce în sânul familiei sale. Ci ele sunt expresiunea durerei ce o simte și o va simți, totdeauna, românul iubit în hotarele străinătății.

(Va urma).

Alexandru I. Șoșu

BAT CLOPOTELE!

— MEMENT —

*Bat clopotele note lungi și rare...
Smenit eu merg la schit să le ascult !
E-o melodie par'că dedemult,
Cu sunete de mort și îngropare...*

*Bat clopotele cald, mai cald ca soorul
Și cântul tremurat-din rece-aramă
Ca un fier se rupe, se destramă...
Iar patinându-adorm : e rugăciune*

*Umă la plajă acremenii ca'n basma
Mă plec la război ca'mtr'o taină mare...
Șor cântece săvaste din altare,
Și fumuri de lăcaș și fantasma...*

*Tăcere... Schitul este alb ca bruma
Și vântul toamnei frunze pale cerne
Bat clopotele vag ca de vecerne
Mai trist, mai rar... mai stins acuma.*

*Melancolie... într'o noapte-odată
Bătăile s'au stins așa molăfec
Ca vântul ce ascunde furizată
Căntarea moartă-a unui singuratic!*

George T. Moldovanu-Băneanu
Elev la liceul Lozăr

Din lumea morților

(Din amintirile mele)¹⁾

Era la *Lago di Como*.

În grădina „*Villa d'Este*” ședeau în seara aceea toți câți locuiau în acest loc enorm.

În splendida noapte cu lună, lacul strălucea ca un scut de argint. Se auzeau șoapte de sub platanul enorm. Se furișă un răs discret ca și cum ar fi vrut să se ascundă de toți. Cine va în apropiere suspină: „o tinerete, tinerete” probabil invidia câte-va perechi de tineri care se îndreptau în întunerecul boschetului. Felinarele erau peste tot locul stinse ca să nu strice simfoniei lunii. Chiparoșii puternici, măreți, întunecoși, ca și cum ar fi fost scoși dintr-o poveste veche, stau ca o gardă de onoare în fața acestui palat uimitor.

De departe se auzi riturnelul unei ghitare și de unde eram noi se apropie un cerșetor murdar.

O voce spartă se auzi cântând. Cine-va începu să rădă proteste și ordinar.

— Tăcere, tăcere! — strigă revoltat Giuseppe Verdi care se găsea în vizită la bătrânul Riccardi, marele editor muzical italian.

Și adresându-se cerșetorului:

— *Enrico, sei tu* (Enric, tu ești?)

— O, da, maestro. Sunt fericit că vă pot vedea sănătos și înflorind.

— Cum merg treburile? Nu se îndroaptă?

— De unde! Am cheltuit tot ceea ce am avut!

— De ce nu dai lecții de muzică străinilor, ca și camarazii tăi din Milano?

— O, *ilultrissimo!* Eu am cântat pe scenă cum cântă pasărea în pădure. Am avut voce, am avut talent. Nici una, nici cel'alt nu le poți trece elevilor tăi. N'am vrut să înșel pe străini cum fac ceilalți șarlatani. Ei pe ficcare cocoș răgușit îl fac să creadă că are să devie cântăreți ca *Marro* sau *Calzolari*, numai să-l fure de bani.

— Da, da, prietne, ai dreptate. Tu ai fost nu numai un artist admirabil dar și un om cinstit. E regretabil, dar aceasta se întâlnește așa de rar. Tu ști, (Verdi la toți acei care îi erau pe plac le vorbea tu) cine este el? —

¹⁾ Amintirea aceasta este scrisă de cunoscutul scriitor rus și mare ziarist *Nemirovici-Dancenکو*, care a fost reporter de război în 1877—1878 și a scris cu ocazia aceasta romanul *Sipca și Plerna*, după cum a urmat și în 1903—1904 armatele ruse în *Manciuria*. A scris mai mult de 100 de volume, multe foarte interesante. A trăit mult în Europa unde era foarte cunoscut și s'a refugiat acum de urgență bolșevică din nou în Elveția, unde trăește cu amintirile unei vieți din cele mai frumoase.

se adresa el soției mele Zoiei Kocetova²⁾, care cântase cu puțin înainte la Moscova.

— Nu.

— A fost când-va o celebritate. *Arnaldi!* Când el cânta plângea lumea în teatre.

— Ce vrei, *maestro!* Toate la timpul lor, acum mor de foame.

— Aceasta nu este permis, — se agită soția mea.

— Soarta! Trăim încununăți cu lauri, ca să crăpăm pe paie.

— Da, dar nu trebuie să permitem asta.

— Imaginează ceva.

— Am și imaginat! Și nici n'am imaginat — dar am plagiat pe altul. Până la mine și *Malibran* și *Borsio* au făcut același lucru. Acum sunt aici mulți americani și englezi. *Maestro*, ajută-mă.

Zoe se sculă și se apropie de cerșetor.

Vas. Nemirovici Dancenکو

— *Caro Arnaldi,* — poți tu să m'acompaniezi în aria *Gildi* din actul al 2-lea din *Bigoletto*.

— O da... Am cântat când-va în opera aceasta. Ghitara este prelungirea mâinilor mele și a memoriei mele. Acum, coardele acestea mă hrănesc. E drept mă hrănesc ca să nu mor de foame, dar n'am ajuns încă să mă ridic mor de pe treptele lui *Leonardo*, ca pe *Lombardi*.

Și deodată se răspândiră în aer și în fața turiștilor sunetele dureroase ale operei lui Verdi.

Toți amorțise împrejur.

Abia se auzea izbindu-se lacul de

²⁾ *Nemirovici-Dancenکو* a fost căsătorit cu una din cele mai mari artiste ruse, prima-dona Zoe Kocetova.

³⁾ Monumentul lui *Leonardo da Vinci* — din fața teatrului *La Scalla* din Milano, la picioarele căruia a fost găsit mort artistul *Lombardi*.

malul de piatră și din grădină abia se auzea șopotul izvoarelor. Toți cari mai erau prin camere eșiră afară. În balconuri se arătară umbre albe. De sub umbra neagră a platanilor și chiparoșilor, abia se strecurau ca niște fantome, părechi de fericiți.

Zoe, rare ori a cântat ca în noaptea aceea.

În fie care acord par'că bătea pulsul ei și nu'mi aduc aminte să fi auzit aplauzuri mai furtunoase de cât acelea cari salutară cântecul ei.

— Pălăria dumatăle *sinior Arnaldi*. Domnilor, se adresa ea publicului în englezește. Chetă în foloșul marclui când-va, și acum, muritorului de foame, artist.

Ea, fără să'i pară rău de culori, descrie soarta nenorocitului artist și se apropie întâi de mine:

— Dă cât mai mult ca să nu dea mai puțin ceilalți.

Eu aruncai în pălărie o sută de lire.

Ea, tare, ca să fie de toți, auzită strigă:

— Puțin! ești zgârcit! Nu vîta că ești bărbatul unei artiste.

Toiș izbucniră în răs.

— Cât vrei?

— Mai dă pe atâta!

Ea începu de la dreapta. Acolo ședeau americanii bogați. Mereu în cercul lor. Locul acesta se și numea *America degli milliarderi*.

Biletele galbene de o sută și de cinci sute de lire cădeau în pălărie. Englezii aruncau și ei sume mari. Italianii aruncau mai puțin. Bătrânul Riccardi scrisese ceva pe un carnet al lui, rupse foaia, o îndoi în patru și o aruncă în pălăria murdară a lui *Arnaldi*. Verdi, când veni rândul lui, — sărută soția mea pe frunte:

— *Bacio al tuo cuore generoso!*

Și... nu aruncă nimic în pălărie.

În schimb milionarul bancher *Weil-schott* vărsă tot argintul pe care-l avu în buzunare.

Socotiră, era la o mie cinci sute de lire.

— Puțin, *siniori*, puțin, eu eram plătită cu patru mii de lire pentru o seară la operă!

Tânărul nepot al lui *Vanderbilt* se apropie de noi.

— Pentru trandafirul din corsajul d-tale două sute de lire.

— Dau trei sute, spuse altul.

— Cinci sute! — spuse răgușit un negustor bogat din *Chicago*.

— O mie, dacă *siniora*, ne va cânta încă un cântec.

— Și încă o mie, dacă va bine voi s'o acompanieze marele Verdi, el în-săși.

Verdi se ridică. Trecurăm în sala de jos cu un pian admirabil.

Peste o jumătate de oră, plângând de bucurie, bătrânul cerșetor ducea cu sine șase mii de lire.

1) Sărutare pentru sufletul tău generos.

Desfăcând hârtia, aruncată de Riccardi el citi:

— Se va plăti de către Casa mea de editură în fiecare întâi ale lunii 100 de lire, bătrânului Arnaldi, care a contribuit atâta la răspunderea operelor editate de mine și să i se dea cea mai bună gitară pe care o va alege.

A doua zi dimineața odaia soției mele fu toată plină de buchete splendide, iar spre seară din Como, veni cu luntrea, ras, spălat și bine, deși modest îmbrăcat Enrico Arnaldi. Se prezentă soției mele, îngenunchiă teatral în fața ei și îi sărută mâna.

L-am reținut la masă.

Verdi, Arrigo Boito și prietena lui Elvira Laboranti erau de asemeni, la masa noastră, când deodată *maestro* se ridică și se adresă bătrânului cântăreț:

Iată, ce vreau să-ți spun, Enrico! Pe tine eri seară nu te-a mirat, că eu cu nimic nu te-am ajutat?

— O, *illustrissimo*, ai făcut mai mult..., ai cântat. Nu... astăzi în am gândit la tine.

Tu știi villa mea de lângă Genova. Pleacă acolo — și trăește în ea. Măine voi scrie lui Giovanni al meu. El îți va pune la dispoziție o cameră în grădină și nu vei avea nici grija prânzului nici a cinei. *Capito?* (mai înțeles?) Până la sfârșitul vieții tale — și de Dumnezeu ca ea să fi de o sută de ani — tu vei fi oaspetele meu.

Vai! dintre ei, din eroii fericitei nopți pe *Lago di Como* nu a rămas nici unul. Cea dintâi s'a dus Zoc.

Or cât ar părea straniu dar bătrânul Enrico Arnaldi, pe cât știu a trăit până la începutul acestui război. Am întâlnit numele lui printre pensionari *Casei Verdi*. După dorința marelui *maestro*, toată villa a fost transformată într'un azil pentru veteranii operei italiene. Siniora Laboranti, muza polidă și diafană a lui Arrigo Boito, de mult a fost răpusă de holeră. Nu mai trăese nici Boito, nici Riccardi...

Trebuie să recunosc, pe lumea cealaltă s'a adunat o lume mult mai interesantă de cât aceea care trăește pe pământ. Se poate, din pricina aceasta se și trăește așa de trist aci, pe pământul nostru.

Înainte de războiu am fost la *Lago di Como*.

Seara am eșit pe terasa de la *Villa d'Este*... Am apucat o noapte tot așa de argintată. Ca și atunci, pe cealaltă parte a lacului luminat se vede ca un cuib alb. Blevio... Strălucea vârful înalt al muntelui așa de alb și curat ca și cum ar fi fost tăiat din o bucată de marmoră... Panoramei admirabile îi lipsea numai muzica.

Și a apărut și ea.

Din salonul hotelului cine-va a scuiat în simfonia lunii și a lacului unul din acele dansuri moderne și destrăbălate, care sunt urâte ca o insultă.

Dr. I. Duscian

VIJELIA

*Vueș'e vântul,
Vuește 'n noapte;
Răsună codrul
De mi de șoapte.*

*Mit de suspine,
Mii de chemări
Aduce vântul
Din alte țări.*

*Aduce vântul,
Aduce Oltul
Răsună valea
Trezește totul.*

*Moliftul fraged
Adânc s'apleacă.
Stejarul jalnic
Fiuntea și-o pleacă.*

*Toți! vuește
În neagra noapte...
Pădurea, Oltul
Cet' plin de șoapte!*

Lucia Demetrius
București, Dec. 1922.

DOGARUL

— Legendă alsaciană —

Într'un oraș din Alsacia, trăia un om aspru, răutăcios și sgârcit, care se ocupa cu dogăria.

Femea și copiii săi sufereau zilnic maltratări din cauza asprimei sale; nimeni nu călca în casa sa.

Într'o zi de iarnă, sta înaintea casei, ocupat cu repararea unui butoi când o femeie bătrână și sărmană, rebegită de frig, îi ceru o bucată de pâine.

Răutăciosul refuză și cum sărmana insistă, îi strigă plin de mânie: „Du-te la dracul și lasă-mă în pace“.

Sărmana bătrână îl privi cu tristețe și plecă încet; dar cum dogarul i se păru că merge prea încet, se apucă să o gonească, lovind-o cu un băț.

Atunci, bătrâna cerșetoare se întoarse și-i strigă:

Păcătosule, te blestem ca să nu ai somn nici repaos până când butoiul tău nu va fi plin"; și bătrâna dispăru.

După ce butoiul fu terminat, dogarul, împins de o forță irezistibilă, se îndreptă spre fântână, dar o ce surpriză! lichidul curgea și butoiul rămânea gol.

Dogarul îngrijat se duse la Rin și-l băgă în apă; dar zadarnic, că butoiul cu toate eforturile sale de a-l umple, rămânea pururea gol.

Diperat, îndoit de greutatea butoiului, se îndreptă spre diferite râuri. Zadarnic, butoiul rămânea gol.

El afundă în apele liniștite ale Mediteranei; dar butoiul rămase și de data aceasta gol și omul nostru, nu putea să se oprească nicăeri, ca să doarmă sau să se odihnească.

După ce colindase dela râuri la fluvi, dela mări la ocean, zdrobit de oboseală și dispreț, se apucă să se gândească la greșelile și răutățile săvârșite în trecut.

Văzu câte suferințe a produs la toți

aceia cari erau în jurul său: vecinilor, femeii sale, copiilor săi...

La amintirea acestora, regretul se născu în inima sa, ochii i-se muiară și lacrimă apăru pe marginea genelor se scurse încet dealungul obrazilor și căzu.

Oh! ce surpriză! ce întâmplare miraculoasă! printr'o singură lacrimă butoiul se umplu.

Trad. de D. Diaconescu-Dăești

O conferință

Despre „România Literară“ la Nisa

D. Alfred Melon, fost consul general al Franței în România, a ținut acum câțiva vreme la Nisa, o foarte interesantă conferință, având ca subiect „România literară“.

Suntem forate bucuroși să putem reda, după presa franceză locală, darea de seamă aspra conferinței d-lui Alfred Melon, care este pe cât de bun cunoscător pe atâta și de bun prieten al României.

D-sa a vorbit în frumoasa sală a „Bisericii Reformate“ din Nisa, în fața unui considerabil număr de amici, ai săi din România și din Franța.

D. Melon, a cărui vorbire e în același timp vioaie și distinsă, poetică adeseori, caldă și emoționantă în anumite pasagii, a interesat în cel mai înalt grad acest auditoriu de elită, care i-a răspuns cu vii și numeroase aplause.

Conferențiarul urmează să vorbească, peste puțin timp, despre „Carmen Silva și opera sa literară“.

Printre asistenți la conferința d-lui Melon erau, dintre membrii coloniilor străine principale Ghika; d-na și d. Jean Socec, consul al Suediei în România; d-na și d. Patzelt; d-na și d. Moritz Prager, mare comerciant din București; d. Friedmann, fost senator.

Dintre membrii coloniei elvețiene erau d față d-ra Mari Dutoit, scriitoarea bine cunoscută, d. Mercier de Molin, etc.

Dintre numeroșii francezi cari au locuit în România și cari erau de față, cităm pe d-na marchiză și generalul marchiz de Sully, unul din glorioșii răniți ai marelui războiu, fost atașat militar pe lângă Legățiunile Franței în România, în Serbia și în Muntenegru; d-nii Carissy, Tassain; d-nele V. Lugaud, Louis Pelle-riu, Mercinier. Erau de asemenea de față d-nele general Goetschy; colonel Pinet, d-nele Serre, Buisson, Barbier; d-na, d-ra și d. Arlen; d-nii Sam Buchner, de Barry, pastorii L. Bost, C. Malan, Souché, etc.

Du-te dor

(In formă populară)

Du-te dor pe drumul drept
Spune-i mândrii c'o aștept,
Du-te dor pe drum cotit
Spune-i mândrii c'am venit:
Câte vise de smarald
Toate'n lacrimi le scald,
Câte doruri mi se duc
Toate'n lacrimi le usuc.
Du-te dor pe drum de seară
Și să-i spui c'am să viu iară:
Când o vrea ca să culce,
Când i-o fi somnul mai dulce,
Tu să-i cânti incetisor:
„Dorulețule, hai dor”
Du-te'n răsărit de zori
Și'n cânt de privighetori:
Când i-o fi somnul mai drag
Tu s'apari, dorule'n prag;
Să-i șoptești de vreme uitate
Și de vise spulberate,
Să-i șoptești așa ușor....
Ca susurul de isvor,
Și din visuri s'o trezești
Și-apoi din prag să păzești,
Să iei seama cât mai bine
Să-mi spui când te'ntorci la mine?
De-o privi cu ochi de foc
Să știu să rămân pe loc,
De-o privi cu ochi senin
Să știu spre ea ca să vin;
De-o avea lacrimi în ei,
Ca roua pe flori de tei,
Să pornesc în lumea largă
Ca să-mi fie tot mai dragă!

G. Bobel

monastic pe care, de atunci, nu l'a mai părăsit: o rochie de catifea neagră, lungi voaluri sub care i se ascundea părul blond celebrat de atâția poeți, și contururile chipului său majestuos. Nu i s'a mai zărit deci, de atunci, decât profilul său de stătuie groacă și frumoasa ei privire voalată de o nemângâiată melancolie care-i dădea și mai mult farmec. Ea s'a consacrat în rugăciuni, ajutând pe săraci, să celebreze pe acela care nu mai există, prin sonete de un stil fermecător, cel mai fermecător stil, pe care l'a auzit vreodată, după părerea lui Ariosto. Ea consacră ceia-ce n'a putut să stingă din activitatea spiritului său afacerilor de Stat; ea desbătea aceste chestiuni cu un dor de a spune, agreabil și puternic, care fermeca pe cei mai elocvenți.

Ea venise la Roma ca să asiste la vizita lui Carol V, pe care-l onora cu o considerație deosebită (6 Aprilie 1536). Nu stătu la Roma, de cât foarte puțin; se duse, imediat aproape, la Lucques, apoi la Ferraro, unde stătu destul de mult timp, la strălucitoarea curte d'Este, pe lângă Renée, fiica lui Ludovic al 13-a (1537).

În timpul acestei șederi, la Ferraro, ea a fost expusă unei tentațiuni de temut. Calvin venise aici în anul precedent (Martie 1536), ascuns sub un nume împrumutat; el lăsase aici învățăturile sale și opera sa: *Instituțiunea Creștină*, care desnădăjduitoare prin doctrina sa, admirabilă ca formă.

Renée, ca și Margareta, sora regelui Francisc I, și ca și atâtea alte femei instruite din acel timp, a rămas captivată de aceste noutăți. Vittoria, și ea, a rămas sedusă și turburată. Ea își pierduse liniștea sufletului; simțea risipindu-se în ea credința care o ajutase să se resigne, și deveni prada celor mai grozave chinuri sufletesti.

Ea se întoarse la Roma zăpăcită, nemai fiind sigură de calea simțimintelor sale pioase.

Vittoria Colonna

E vorba de marea iubire a lui Michel-Angelo, eleva sa, care i-a inspirat cele mai celebre producțiuni artistice, care i-a afirmat geniul său uriaș și i-a strecurat în adâncă-i gândire farmecul poeziei dulci, cu care și-a înobilat cea mai frumoasă epocă a vieții sale, și și-a desăvârșit creațiunea geniului său divin!

Istoriografia lui Michel-Angelo a păstrat și a comentat împrejurările în care a cunoscut pe această elevă și muză, clasică.

Michel-Angelo era în plină ardoare a compoziției, lucrând de dimineată, nmâncând până seara de cât o bucătică de pâine și puțin vin, când sosi pe neașteptate la Roma, o persoană cu mare renume, o suverană aproape, marchiza de Pesegire, Vittoria Colonna. Era amorul, după cum s'a spus și s'a comentat atâta, amorul irezistibil și inspirator care sosea maestrului, până atunci inaccesibil? În ori-ce caz, trebuie să se recunoască că el nu o așteptase ca să își compue toate cap'o de operile sale.

Vittoria Colonna avea patruzeci și cinci de ani. Cu zece ani în urmă,

ea își pierdu-se pe soțul ei adorat care, trădător în ochii Italianilor, a rămas pentru ea tipul loialității și al onoarei, precum a fost tipul desăvârșit de loialitate și de onoare în iubirea conjugală și în talentul militar. Desnădejdea lui, —văzându-se considerat de italieni, trădător, — a fost atât de mare, că a trebuit să intervie un decret al papei Clemneț VII ca să-l oprească să nu se expatrieze peste ocean. Vittoria a adoptat atunci un costum pe jumătate

PUBLICISTUL

Publicistului nu-i pasă de viața lui amară,
Ci de suferința lumii ce pe dânsu-i înfloară;
El trezește forța 'n suflet și însufleă-un sărutu dor,
Care duce lumea 'ntreagă către splendid viitor.

Cu o falnică credință, pe când inima-i s'aspină,
Pe viefle 'ntinocate pune raze de lumină
Și se duce cu-avânt mare, todeauna visător.
De lovește, fără teamă, tot în cel apăsător.

Iar de cere-o viață bună și dorește clipă lină,
Nu le cere p'ntiu dânsul, nu gândește el la sine,
N'are timp să se gândească într-o luptă jūr-tăgaz:
Egoizmul, viclenia nu lăcesc pe-asa obraz.

Și pe când pe dânsu', poate, o grozavă sârdcie
Il consumă pe ori-ce clipă, el e plin de poezie,
Inspirarea se citește pe obrazu-i trist și pal
Și pe frunte-i tres-avânturi de un mare ideal.

Alexandru I. Șonju

Unde ea nu mai căuta acum decât o distracție și o uitare a suferințelor sale sufletești, ea regăsi pacea. Polo reintors dintr-o legăție în Franța îi redă această pace sufletească. Puțin câte puțin, cu vorba sa insinuantă, el risipi fantomele, înecase obiecțiunile dela Ferraro, și îi stecură în ființa sa, o liniște plăcută din care n'a mai eșit.

Ce simțăminte rămăsese deci în ființa Victoriei Colonna pentru Michel-Angelo, cu care intrase în relațiuni personale pentru întâia oară?

Iubirea pământescă, ea o îngropase în mormântul soțului său; ceia ce se îndrăgnea să numesc iubire spirituală, aparținea lui Polo; ea nu mai avea deci de acordat decât prietenia. Michel-Angelo obținuse această prietenie, puternică, constantă și devotată. El cunoscuse atunci un simțământ nou pentru el, simțământ de o suavă delicatete care nu procură deliciale pasiunii, însă nu o expune fragilităților ei.

Francisc de Olanda, pictor și arhitect portughez, a dat o idee despre relațiunile cari s'au stabilit atunci între cei doi celebri prieteni.

Ambragio Catarini, un Dominicar, explica într-o zi de vară, în capela din biserica Sf. Silvestru, epistolele Sfântului Paul către Vittoria; s'a trimis să se caute pe Michel-Angelo, care locuia nu departe de acolo. Portughezul a păstrat convorbirea înaltă care a început: acea convorbire a continuat tratând despre artă, ne conținând nici cea mai mică aluzie de iubire; această convorbire a fost astfel că putea să o asculte femeia despre care povestitorul a început prin a spune:

— Ea nu iubeste pe nimieni și nimic alta decât pe Ișus-Hristos și studiile serioase; ea e un model de adevărată pietate catolică.

Acastă mare prietenie a fost în timpul acela, foarte mângâietoare și de ajutor pentru Michel-Angelo. Când el lucra la prima parte a picturii celebră și neasumită a Sixtinei, era solitar; tinerețea însă îl făcea să audă șoptele mângâietoare. Și ce prieteni avea el în acele sublime personaje, în acei tineri și în acei copii delicioși pe cari el îi isvora din zidurile reci cu o mișcare repede a penelului său creator! Acum însă, el începea să simtă sarcina anilor, și zilele sale se scurgeau în mijlocul blestemăților și a afurisiților. Cu toate acestea, mulțumită Victoriei și altor prieteni cari îi făceau cortegiu, Polo, Cantorini, Sadalet, în mai dulce mulțumire interioară, Michel-Angelo și-a compus cea mai dureroasă operă a sa!

Și poate că, în acele clipe de înaltă și divină inspirație a artei, în sufletul său se scurgea dulcele vis neîmplinit, de iubire, și în mintea sa se contura finul profit a aceleia care a sărbătorit solitara, gânditoare și

fecunda viață de geniu a incomparabilului artist din toate timpurile: divinul Michel-Angelo!

Poeziile sale e istoria, lirică a ubirei sale pentru Vittoria Colonna.

Petru T. Gâdel

ZADARNIC

Toți poezi se 'ncearcă
Să-mi descrie a mea iubită.
Dar nu-i până pământescă
Pentru ea încă croită.

A lor liră sună a lene.
Și s'o cânte e 'neștire,
Muză? - i privește gales
Și nu poate să-l înspire,

Nu-i penel în astă lume
Ca s'o poată zugrăvi!
Și culoare pentru ochi-l
Pictorii nu pot găsi

Marmora nu se găsește
Și nici daltă, pentru ea
Nu-i sculptor în lumea 'ntreagă
A-l ei chip să-l poată da

În zadar, se întrec cu toții
Ca să țeară un model!
Pentru dansa, nu-i nici lira!
Nu-i nici daltă nici penel!

Cărți și reviste

Evitarea revoluției. — O mare revistă engleză „Nineteeth Century” se ocupă de mijloacele, care ar fi în stare să evite revoluția.

Se propune și se analizează mai multe soluțiuni. Una ar fi împroprietărea rurală îmbucătățind astfel marea proprietate. Prin aceasta, locuitorii rurali ar fi legați indisolubili de pământ și prin urmare feriți de otrava politicianistă și agitatoare a orașelor.

În numărul de Ianuarie al revistei engleze, se studiază în sensul evitării revoluției, problema educației copiilor din clasa muncitorilor. Chestiunea e înfățișată ca una dintre cele mai grave pentru epoca actuală. Englezii o privesc și dintr'un punct de vedere imediat practic, dar și dintr'unul tradiționalist. Fapt e că, guvernele engleze nu și-au putut fixa după război, o politică școlară. Poate aceasta să fie pentru mulți dintre iefteții noștri reformatori, un soi de mângăere, zicând: „Dacă nici Anglia nu și-a găsit o politică școlară în dezorientarea generală, d'apoi România”. Credem că mângăerea aceasta ar fi prea ușurătoare.

Englzi socotesc, că cea mai însemnată preocupare în chestiunea învățământului primar trebuie să constea în lucrările destinate acestui învățământ spre a fi preîntâmpinate perspectivele jalnice: ori declasare morală, ori ignoranță absurdă la îndemâna agitației demagogice. Și pentru aceasta, englezii cer material școlar abundent și bun. Dascălul să nu

fie silit a fi un mereu inoportun „conferențiar”. Experiențele pedagogice serioase au demonstrat, că mințile copiilor se dezvoltă nu prin silinți de a înfige așa zisele noțiuni exacte, ci prin lectură bună și narațiunea textului citit.

Probabil însă, că în Anglia, cărțile sunt de scumpetea nemaipomenită dela noi. Și mai probabil e, că în Anglia, s'ar socoti ca un atentat împotriva învățământului popular, taxele de stat, chiar pe cărțile școlare.

D-na Margaret Asquith a dat la iveală al doilea volum al faimoaselor sale autobiografii. Ca să preîntâmpine criticile intrigante și adesea scandaloase, autoarea, care cu o crudă sinceritate a mărturisit atâtea păcate din viața intimă și publică, a pus ca motto celui de al doilea volum: „Căinii latră, caravana trece”. În acest al doilea volum, se povestesc evenimente politice din Anglia până la armistițiu, în 1918.

„O îndeletnicire uitată”. Cunoscutul scriitor ardelen, părintele Ion Agârbiceanu a publicat de curând, un articol sub acest titlu, din care ne facem o datorie să extragem următoarele juste observațiuni și tot atât de îngrijitoare.

A scris păr. Agârbiceanu:

„Odată cu izbucnirea războiului mondial s'a frânt întreaga noastră mișcare culturală. Aproape doi ani am rămas fără nici o revistă literară, când în Mart. 1916 a apărut „Pagini literare” dela Arad, pentru că și ea să înceteze odată cu intrarea României în războiu.

Cei mai mulți dintre purtătorii de condei dela noi erau duși în Regat sau împrăștiți pe toate fronturile de luptă.

Un sentiment foarte limpede ne spunea: nu-i nici o pagubă că nu mai avem slovă românească; vremea scrierii a trecut, acum au răsărit zorile atât de așteptate ale faptei naționale.

Și ne gândeam de-atunci: ce înflorire literară și culturală ne așteaptă la sfârșitul celui mai mare act al vieții poporului român! E veche vorba: În vreme de războiu: muzele tac! Dar cum vor începe să cânte când va amuși tunul! Nici o oprămare pe viitor în avântul culturii naționale: Nici o carte strecurată pe furis peste granița blestemată: Nici o cătușă: Și câte zeci de mii de cetitori!

Vor da năvală la cartea românească, la revista și ziarul românesc, ardelenii, bănățenii, bucovinenii, basarabienii, pentru a nu mai vorbi de frații din vechiul Regat cari n'au fost oprăți nici până atunci dela izvoarele culturii naționale.

Visau un vis frumos: avântul cultural spre culmi neatinse câtă vreme neamul ne-a fost fărâmițat și acesta îndată după unire!

Ne gândeam: câte cărți de istorie

românească nu se vor desface în noile provincii în cei dintâi ani după unire! Vor fi sorbite cu lăcomie, începând cu cronicile Moldovei și ale Țării românești, volumele cu trecutul vișoros și viteaz al neamului liber, vor fi cântați autorii literaturii naționale, începând cu Văcăreștii. Susflul eliberat va cânta pretutindenea manifestările sufletului liber, pentru a înțelege și a simți mai intensiv puterea de viață ce sălășluiește în sine însuși.)

Și mai departe:

„Dar iată că suntem după patru ani dela unire și visul acesta e tot așa de departe de realizare ca și în vremea războiului. Năzuințele neamului după unire au pornit cu totul pe alte drumuri decât pe acelea ale avântului cultural.”

Dureros de juste observațiuni, mai ales, că editurile s'au silit să imprăștie literatură și nouă și mai veche.

Dar căutând aplicațiile, să nu ne dăm înlături de a spune pe nume, că este în genere o lipsă de deprindere a cetitului, care-i lăsată să continue din vremea războiului, prin acea vinovată lipsă de grijă a cărmuirilor de a iefteni în primul rând hârtia de țipar și apoi de a asigura și industria tiparului și transportul lesnicios al publicațiilor.

Dar mai este o cauză. Este în genere o lipsă de idealism, e o adâncă spărtură în avântul scrisului, atât din cauza greutăților traiului, cât și din cauza unui exces de manierism, înscris, fără adânci și reale legături cu viața noastră de toate zilele. Cu viața acelor cari muncesc, produc. și fac să prospereze coeficientul nației, nu cu pulberea de suprafață, bătută de toate vânturile întâmplării și de dorul meschin al parventismului.

Bart.

MILOGUL

— De G. de Maupassant. Trad. de Lil'e —

— Vezi ilustrația din pag. 1 —

Cunoscuse și el zile mai bune, cu toate nenorocirile și slujenia lui.

La vârsta de 15 ani îi sfărâmasese picioarele o trăsură ce trecea pe drumul mare din satul Varville. De atunci cerșea târându-se pe drumuri, prin curțile conacurilor, legănat pe cârjile care-i ridicase umerii la nivelul urechilor. Capul îi părea vârat ca între doi munți. Fusese copil găsit într'un șanț de către părintele Desbillettes în ajunul Sâmbetei morților și din această cauză îl botezase Nicolae Voinicul, crescut de milă, rămas fără niciun fel de învățătură, schilodit, idiotit din băutura paharelor de rachiu date de brutarul satului, așa ca să răză de el, și de atunci rătăcitor, nu știa să facă nimic altceva decât să întindă mâna.

Altă dată baroana d'Auvary îi îngăduise să doarmă într'un fel de așăpost plin cu pae lângă cotlet, în

conacul care ținea de castel; și era sigur, în zilele când n'avea nimic de mâncare, că va găsi la bucătărie o bucată de pâine și un pahar de vin de mere. Adese ori primea și câți-va gologani, zvârliți acolo de bătrâna doamnă dela balcon sau de pe ferestra odăii sale.

Acum doamna murise.

Prin sate nimeni nu-i dădea nimic. El cunoștea lumea prea bine, se săturase toți de el de patruzeci de ani de când îl vedeau plimbându-și, din cocioabă în cocioabă, corpul lui zdrențaros și schilod pe cele două bucăți de lemn. Totuși nu vrea să plece, fiindcă nu cunoștea pe pământ de cât colțisorul acesta de țară, aste trei-patru bordee unde își târâse nenorocita lu iviață. Își pusese hotare la cerșetoria lui și nici odată nu i-ar fi trecut limitele pe cari era obicinuit să nu le depășească.

Habar n'avea dacă, dincolo de arborii cari-i mărginise vederea, mai era lume. Nici nu se întreba. Și când țărani, sătui de a-l întâlni mereu pe marginea ogoarelor sau de-a lungul șanțurilor îi strigau:

— Pen'ce nu te mai cari și tu până satele alelalte, de cât să umbli mereu în bețe pe-aci?

Nu răspuncea și se depărta cuprins de o frică nelămurită a necunoscutului, de o frică a sârmanului care se teme în mod neînțeles de mii de lucruri, figurile noi, ochările, privirile bănuitoare ale oamenilor cari nu-l cunosc și jandarmii cari merg doi câte doi pe șosele și cari-l făceau, fără să-și dea seama, să se vâre în tufișuri, ori pe după grămezile cu pietriș.

Când îi zărea în depărtare, sclipind la soare, căpăta o vioiciune ciudată, o ușurință de nepomenit ca să-și dobândească vre-o ascunzătoare. Își da drumul din cârje, se lăsa să cadă ca o cârpă și se rostogolea ca o minge, se făcea mic de tot, nevăzut, una cu pământul ca un iepure'n culcuș, amestecându-și zdrențele negricioase cu pământul.

Cu toate acestea nici odată nu avusese vre-o afacere cu ei. Purta însă aceasta în sânge, ca și cum această teamă și această șiretenie ar fi primit-o dela părinții lui, pe cari nu i-a cunoscut nici de-cum.

N'avea refugiu, nici acoperiș, nici colibă, nici adăpost. Dormea peste tot, vara și iarna se strecura prin grajduri sau staule cu o deosebită dibăcie. Totdeauna o sbughia mai înainte de a prinde de veste că era acolo. Cunoștea găurile pentru a străbate prin clădiri; și mânuirea cârjilor dând brațelor lui o forță surprinzătoare, se cățara numai cu forța labelor până la hambarele cu bucate unde sta câte odată trei sau patru zile fără să se miște, când își aduna de prin colindări provizii îndeajuns.

Trăia ca fiarele pădurii în mijlocul oamenilor, fără să cunoască de cine-

va, fără să iubească pe nimeni, nedesteptând la țărani de cât un fel de dispreț indiferent și o huiduiață pe care o răbda.

Il poreclise „Clopot“ fiindcă se bălângănea între gătejele de lemne ca un clopot în bârnelor lui.

De două zile nu mâncase nimic. Nimeni nu-i dădea nimic. Nu'l mai vroia nimeni la urma urmei. Țărancele, când îl vedeau de departe că vine, îi strigau din poartă:

— Ia mai pleacă de-aci milogule, acu trei zile îți mai dădui iar pâine.

Se răsucea pe sprijinile lui și pleca la casa vecină, unde era primit la fel.

Femeile țipau din poartă:

— Ce-o să dăm trântorului ăsta de mâncare tot anul?

Cu toate acestea trântorul avea nevoie să mănânce în toate zilele.

Cutreerese prin Saint Hilvie, prin Varville și les Billettes fără să capete o lăscă sau o coaje de pâine. Nu-i mai rămăsese nădejdea de cât la Turnol; trebuia însă pe drumul mare să facă două poștii și se simțea obosit de nu se mai putea târi cu stomacul tot atât de gol ca și buzunarele.

Totuși o luă la drum.

(Va urma).

TEATRUL NAȚIONAL.— În curând se va reprezenta „Hedda Gabler” puternica dramă a lui Ibsen. Rolurile principale vor fi interpretate de d-nele Maria Filotti, Aura Buzescu și d-nii Demetriad și Livescu ce va apare într'o nouă creațiune de dramă modernă.

Cunoscătorii vorbesc mult bine despre comedia lui Liviu Rebreanu, „Plicul” ce se repetă sub direcția de scenă a d-lui V. Enescu.

OPERA ROMANA.— În curând se va reprezenta „Aida” cu d-nele El. Roman, O. Grozowskaia și d-nii Folesu, Caravia și Teodorescu.

În matineul de azi Duminică se va reprezenta „Carmen” cu d-nele M. Snegine, V. Tango și d-nii Vrăbescu și Maggeari în rolurile principale.

SPECTACOLE.— Duminică 25 Februarie ora 4 d. a. are loc al 19-lea festival artistic organizat de centrala soc. „Zorile” în sala de muzică a liceului Lazăr. Acest festival va fi închinat memoriei marelui român Take Ionescu.

Ultimul bal mascat și costumat al sezonului dat de „Societatea Scriitorilor Români” va avea loc Sâmbătă 3 Martie.

Greșeala femeilor

— Urmare și sfârșit —

La un moment dat, situația devenise așa de critică, încât nu puteam chiar să-i fac observațiunile pe care le aveam de făcut, sau să-i fac vre-o întrebare, căci de sigur mi-ar fi răspuns: „Dar n'am nimic, sunt aceeași ca și mai înainte! Ți se pare”. Și cu toate acestea, înțelegeam că nu mai era aceeași, și că era a altuia.

Gaston. — Până acum lucrurile merg perfect... Pe urmă?...

Argueil. — Pe urmă, am văzut mai lămurit despre ce este vorba. „Seducătorul” se portă la fel în fața tuturilor femeilor și se dă singur de gol. De altfel, nu era tocmai așa greu de observat. În ultimul timp, venia la noi în casă în fiecare zi. Venic cu surâsul pe buze și gata numai de complimente. Din cel mai neînsemnat lucru, căuta să scoată efecte. În ochii mei, de față cu mine se purta din ce în ce mai înșurubant, mai provocător, și cu toate acestea trebuia să rabd, de teamă să n'o jignesc pe ea și să nu mă umilesc pe mine prin gelezia ce mă chinuia.

Gaston. — Și ce ocupație are acest Bercier?

Argueil. — Nici una. Știu numai că a fost silit să-și dea demisia din armată, din cauza incapacității și a vieții destrăbălate pe care o ducea. Din ce trăește acum, Dumnezeu știe! Așa stau lucrurile, dragul meu; și acum te întreb: Cum o astfel de... lichea, a putut să câștige inima soției mele, și s'o facă să calce greșit?

Gaston. — În iubire sunt două proceduri: procedeul pasional, cu care eu prea izbutesc, și sunt sigur că nici soția ta n'a căzut victimă, și... procedeul sentimental, cu evoluțiuni inocente și poetice, care are mai multe șanse de izbândă, dar nu prezintă nici un pericol...

Argueil (revoltat). — Optimismul tău e și ridicul, și idiot. Dar nu înțelegi că acum când noi stăm de vorbă, ea se găsește acasă la el, și că nimeni și nimic nu-i poate împiedeca..

Gaston (căutând să-l liniștească). — Se prea poate să fie și așa cum crezi tu: nimeni nu e pus la adăpost de astfel de surprinderi; convingerea mea însă este că Alice se va întoarce astăseară acasă cu fruntea sus și vindecată complet de pasiunea ce-a orbit-o!

Argueil. — Vindecată, cum?... Crezi că o astfel de pasiune se vindecă cu atâta ușurință?

Gaston. — Cu mai multă ușurință chiar de cât îți închipui. Pasiunile acestea ăseamă cu *Taifunurile*, celebrele vânturi furtunoase ce izbucnesc pe nebănuite, străbat și pustiesc ținuturi întregi și răstoarnă totul în calea lor, iar în urma lor nu rămâne decât pământul neted și virgin gata să primească din nou podoa-

bele ce-i acoperiau cu o jumătate de ceas mai înainte.

Argueil. — Ce lucruri stranii! Și cu toate acestea, eu nu pot să înțeleg cauzele ce-au hotărât-o să facă greșeala asta, când nu-i lipsia nimic...

Gaston. — Greșeala ei, este greșeala tuturilor femeilor, cu mici excepții, bine înțeles. Nu căuta să pătrunzi mai mult. Toată viața, femeile o duc din greșeală în greșeală... Unele greșesc de nevoie, și au o scuză, că trebuie să trăiască, iar altele greșesc din viciu, sau din slăbiciune, dar acestea n'au nici un motiv, și sunt oșândite de toată lumea.

Argueil. — Prin urmare, la ea este viciu sau slăbiciune.

Gaston. — Soția ta face parte din altă categorie de femei... Dacă până la vârsta asta, ea n'a făcut parte din cele două categorii de mai sus, de aci înainte, orice sacrificiu pe altarul dragostei, nu mai are nici un farmec.

Argueil. — Dar după ce putești cunoaște dacă greșeala s'a comis?

Gaston. — După purtarea pe care ea o va avea de aci înainte... Ultimul meu sfat, este să te întorci acasă înainte ei, și să aranjezi așa ca, îndată ce ea va intra în casă, să dea cu ochii de copiii voștri. Dacă îi ocolește, asta însemnează că nereparabilul s'a comis...; dacă, din potrivă, îi va îmbrățișa cu patimă, însemnează că mama a scăpat pe femeie.

Argueil (aprope convins). — Sfaturile tale sunt frumoase și mă silesc să le cred, însă...

Gaston. — Nici o îndoială, dragul meu. Intorcede-te acasă și observă orice mișcare a ei. Măine vom mai sta de vorbă, dacă va mai fi nevoie...

Argueil ese condus de Gaston. Odată ajuns acasă, urmează sfatul prietenului său: chiamă copiii și-i pune să se joace în camera în care va intra Alice, iar el se ascunde după o perdea, ca să poată observa totul. Se aude soneria. Alice intră, și cum își vede copiii, se repede și i sărută cu patimă.

Alice. — Ingerașii mamei, scumpi și dulci, ce faceți aici?

Copiii (surprinși). — Vai, mămico, nicio dată nu ne-ai sărutat și îmbrățișat ca astăzi!...

Alice. — Iertați-mă, scumpii mei! Astăzi am simțit, mai mult ca ori-când, lipsa voastră...

Argueil, care a asistat la întrevăderea duioasă dintre Alice și copii, dă perdea, după care, era ascuns, spre a fi văzut de Alice.

Alice. — Erai aici?

Argueil (tulburat). — Da, te așteptam. **Argueil ia copiii de mână și-i trece în salon.**

Alice. — Sărută-mă și tu...

Argueil. — Pentruce?

Alice. — Pentru că trebuie să-ți fac o mărturisire. Merit tot disprețul tău dar nu trebuie să fiu gonită...

Argueil. — Judecata din urmă ți-a venit acolo...

Alice. — Cum..., știi?

Argueil. — Biletul acesta mi-a spus tot...

Alice. — Oh! Și astăzi ai băgat de seamă purtarea mea?

Argueil. — Nu! dela 'nceput! De când începem să suferim, înțelegem totul...

Alice. — De ce nu mi-ai spus nimic?

Argueil. — Ce puteam să-ți spun?... Tu, ai știut că o să meargă așa de departe?

Alice. — Nu, într'adevăr! Am fost prada unui amor miraculos. Simțeam cum judecata mi se pierdea sub influența unui farmec... Mi se părea că eram o biată ființă căreia i se cântă melodii vesale, triste sau voluptuoase, și care, fascinată, își întinde brațele spre a pipăi senzațiile crude sau dulci... Și astfel, încet-încet, l'am ascultat, l'am înțeles și l'am iubit—adică am crezut că îl iubesc—spunându-mă dorinții lui...

Argueil. — Și odată ajunsă la el...!

Alice. — Oh! Ce desamăgire!.. Farmecul a dispărut ca prin minune. Visul mi s'a spulberat! Eram în fața unui bărbat care căuta să 'nlocuiască vorbele prin sărutări, nutrinde gânduri ascunse... Judecata îmi revenise, nu mă mai înțelegeam singură... Nu puteam să-mi dau seama de prezența mea acolo... Un fior de ghiță îmi străbătu corpul..., gândul îmi abură la tine și la copilășii noștri... Am plecat! Mai mult fugind, am străbătut strădele până acasă. Acum îmi dau seama cât te iubesc!.. Sunt vindecată pe deplin de nebunia ce mă cuprinsese. S'a sfârșit! Mă ierți?...

Argueil. — Te iert, draga mea Alice!

Alice. — Ți mulțumesc!

Argueil (cu o voce stinsă). — Și nu ne duce pe noi în ispită...

Alice. — (neînțelegând cele spuse de Argueil). — Ce-ai spus?

Argueil. — Nimic... nimic... O frază din rugăciunea „Tatăl nostru”...

Traducere de Cornelia Ionescu

Nota Redacției

Pentru colaboratorii noștri din Galați. — Într-un număr trecut am arătat pe colaboratorii noștri din Galați că pot încredința manuscrisele destinate „Ulvei” sub litera „correspondentului Ziarului „Unirea” din acel oraș; aceasta nu însemnează că cei cari nu sunt mușumii de disozițiunea noastră, nu le mai pot înalța direct redacțiunii noastre.

Primim cu plăcere orice scrieri literare, asigurând pe d-nii autori că vor fi cercetați cu același bunvoință și imparțialitate.

Citiți ziarul
Ziarul Galătorilor și
al Științelor populare
Care apare în fiecare Marți